

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

Сидоренко Ірина

Національний технічний університет України «КПІ»

Інтеграція нашої країни у світовий освітній простір зумовлює нове бачення основної мети вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах. В сучасних умовах на передній план виступає їхня культурологічна функція, оскільки мова – це не тільки джерело комунікативної діяльності, але й ефективний інструмент пізнання та самовираження людини. Сьогодні іноземна мова розглядається не тільки як можливість зрозуміти носія іншої мови, людину, що належить до іншої культури, сповідує інші ідеали, веде інший спосіб життя, а й засіб самореалізації, морально-етичного розвитку індивіда та всього суспільства в цілому.

Іншомовна освіта зазнає змін, які пов'язані з оновленням навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, організації навчального процесу, зі створенням нових освітніх стандартів, забезпеченням студентів не тільки теоретичними знаннями, але й формуванням в них відповідних умінь і навичок використовувати набуті знання у практичній діяльності. Це стає можливим за умови сформованості, зокрема, комунікативної компетенції, яка сприяє вмілому використанню мови залежно від конкретної ситуації, забезпечує вмінням виробляти власну точку зору, розвивати креативне та критичне мислення.

Основна мета навчання іноземній мові може бути досягнута тільки за умови виховання комунікативно активної особи, здатної забезпечити адекватне міжкультурне спілкування. Саме з її допомогою реалізується готовність сприяти налагодженню міжкультурних зв'язків, представляти країну на рівні міжкультурного діалогу, відноситись з належною повагою до духовних та моральних цінностей інших культур. Знання, отримані в ході вивчення мови іншої країни, дають розуміння спільного й відмінного між різними світоглядом, допомагають розпізнавати упередження та позбавлятися їх, сприяють толерантності, допомагають діяти свідомо й відповідально як у власному суспільстві, так і в аспекті міжнародної співпраці.

Тим самим сучасна концепція мовної освіти робить важливий акцент на необхідності не обмежувати вивчення іноземної мови її вербальним кодом, а формувати у свідомості студента «картину світу», притаманну носієві цієї мови як представникові певної культури й певного соціуму. Таке розуміння комунікативної компетенції передбачає якнайширше використання у процесі навчання іноземних мов автентичної інформації, багатой на фактичний матеріал, що безпосередньо стосується країни, мова якої вивчається. А це, в свою чергу, має забезпечувати стійкий пізнавальний інтерес до предмета та ефективне формування соціокультурної компетенції, яка передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про

норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм.

Соціокультурну компетенцію можна розглядати як своєрідну цілісну систему взаємопов'язаних компонентів, а саме:

- *країнознавча компетенція* – знання про суспільно-державний устрій, національний характер, здобутки у галузі освіти, культури, особливості побуту, традиції, звичаї;

- *лінгвокраїнознавча компетенція* – здатність сприймати мову в її культуроносії функції, з національно-культурними особливостями. Сюди можемо віднести комунікативні вміння, які враховують культурно-соціальні аспекти спілкування, та мовленнєві вміння і навички (аудіювання, говоріння, читання, письмо). Вона передбачає знання мовних одиниць, у тому числі з національно-культурним компонентом семантики, і вміння використовувати їх відповідно до соціально-мовленнєвих ситуацій;

- *соціолінгвістична компетенція* – знання особливостей національного мовленнєвого етикету та невербальної поведінки, навички використання їх у реальних життєвих ситуаціях, здатність організовувати мовленнєве спілкування відповідно до комунікативної ситуації, соціальних норм поведінки та соціального статусу учасників комунікації.

Усі компоненти соціокультурної компетенції взаємопов'язані через поняття культурного та соціального контекстів і оволодіння ними має відбуватися комплексно. Якщо контекст культури передбачає знання реалій, загальних для всього народу-носія, то соціальний контекст – це знання конкретних соціальних умов спілкування, прийнятих у країні, мова якої вивчається. Без соціокультурної компетенції іншомовне спілкування буде неефективним або взагалі не відбудеться. І найвищим її рівнем буде такий, який дасть можливість студенту самопізнати себе, осмислюючи себе в контексті іншої культури, інтерпретуючи свої цінності, життєві пріоритети через призму цінностей, властивих іншій нації, не кажучи вже про лінгвістичні дослідження: аналізи, порівняння, власні моделювання.

Важко не погодитися з тим, що навчання іншомовній культурі – це не тільки засіб міжособового спілкування, але і засіб збагачення духовного світу особи на основі набутих знань про культуру країни мови, що вивчається, у найрізноманітніших її проявах. Адже володіння країнознавчою та лінгвокраїнознавчою інформацією, навичками її адекватного використання є передумовою успішного та якісного спілкування, що, у свою чергу, є метою комунікативно-діяльнісного підходу до навчання іноземних мов, а також складовою спілкування як особливого комунікативно-пізнавального процесу.

Література:

1. Гришкова Р.О. Діалог культур як проблема сучасної освіти // Наук. пр. Миколаївської філії Національного ун-ту «Києво-Могилянська академія». – Миколаїв, 2001. – Вип.1. – С. 12-15.

2. Овчарук О.В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. – Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: «К.І.С», 2003. – С. 57-81.

3. Огарев Е.И. Компетентность образования: социальный аспект. – СПб.: РАОИОВ, 1995. – С.60-79 .

4. Татаренко І.І. Компетентність – вимога сучасності // Світло: науково-метод. інф. пізн.-освіт. часопис. – 1996. – №1. – С.57-59.

ЗАЯВКА

для участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції

«Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ» 22 листопада 2011

П.І.Б.	Сидоренко Ірина Анатоліївна
Науковий ступінь, вчене звання	
Місце роботи	Національний технічний університет України «КПІ»
Посада	викладач
Адреса (для пересилки збірника)	м. Київ, вул. В. Гетьмана 44, кв.56 03058
Контактні телефони (дом.) (роб.) (моб.)	4011349 +3(097)3355282
E-mail	
Назва тез	соціокультурна компетенція у контексті формування комунікативної культури студентів
Форма участі	☐ виступ без публікації тез доповіді
	☒ публікація тез доповіді
	☐ публікація тез доповіді та виступ
Використання	☐ проектора
	☐ ноутбука
Чи бажаєте ви прийняти участь в on-line конференції?	ні

